

פרופיל רפואי: ד"ר אייל סלע, מנהל מח' אא"ג וניתוחי ראש-צוואר בביה"ח לגליל

הוא מגיע מדי בוקר עם אופנוע מחיפה לנהריה, לא מוכן לעזוב את הצפון, חייב מוזיקת רקע במהלך ניתוחים, לא ישכח לעולם את המשפט המרגש שאמר לו פצוע סורי וכואב את מצב הבריאות בפריפריה

מערכת דוקטורס אונלי, 21.11.2019

למרות שקיבל הצעות מפתות לעבוד בתפקידים בכירים במרכזים רפואיים יוקרתיים במרכז הארץ ובצפון אמריקה, מנהל מחלקת אף-אוזן-גרון וניתוחי ראש-צוואר במרכז הרפואי לגליל בנהריה, ד"ר אייל סלע, לא רואה את עצמו עוזב את אזור הצפון. עבור ד"ר סלע, העבודה בפריפריה ובמיוחד בצפון, היא סוג של שליחות, כמעט ציננות, וזו לא קלישאה.

ד"ר סלע סיים בהצטיינות את לימודי הרפואה בטכניון שבחיפה, ואת תקופת הסטאז' חילק בין המרכזים הרפואיים פוריה בטבריה וכרמל בחיפה. את ההתמחות החל בתחום כירורגיה כללית, ולאחר מכן התמחות בכלי דם. בשנת 2006, עם תום ההתמחות, החל לעבוד כרופא בכיר במחלקת אא"ג במרכז הרפואי כרמל. בין השנים 2010-2012 הוא עבד, במסגרת השתלמות (פלושיפ), ב-Jewish general hospital שבקנדה, המסונף לאוניברסיטת מקגיל, בתחומים אא"ג, ניתוחי ראש-צוואר ושחזורי פנים. בשנת 2013, לאחר שובו לארץ, החל את תפקידו הנוכחי במרכז הרפואי לגליל, כמנהל מחלקת אא"ג וניתוחי ראש-צוואר.

"תחום ההתמחות שלי הוא ניתוחים אונקולוגיים של ראש-צוואר ושחזורי פנים וצוואר. בנוסף, אני עורך ניתוחים לשחזורי אף וניתוחי אף פלסטיים", הוא מסביר. "כרופא, אני עוסק בשנים האחרונות בעיקר בשחזורי אף, ובמיוחד בביצוע תיקוני אף בעקבות ניתוחים כושלים, מומים מולדים או מקרי טראומה. כמנהל מחלקה, היה לי חשוב מאוד להביא אלינו מומחים מובילים בתחומים כמו רינולוגיה, ניתוחי בסיס גולגולת, ניתוחי אוזניים לשיקום השמיעה וניתוחי אא"ג בילדים, תינוקות ופגים, כדי לפתח ולהעצים את מגוון השירותים ואת הממשקים עם מחלקות אחרות במרכז הרפואי".

בד בבד מכהן ד"ר סלע כראש החוג של אא"ג בפקולטה לרפואה של אוניברסיטת בר אילן ע"ש עזריאלי בגליל. "אני עושה זאת בגלל שתי סיבות", הוא מסביר. "ראשית, מאוד חשוב לי להדריך וללמד את הסטודנטים לרפואה כיוון שהם דור העתיד שלנו, שיטפלו בנו. שנית, חשוב לי להשאיר אותם באזור הצפון. את הלימודים הקליניים רובם עושים אצלנו, במרכז הרפואי לגליל".

ד"ר סלע, בן 53, תושב חיפה ("לא עוזב את העיר. חייב לגור ליד הים"), נשוי למירב, אדריכלית במקצועה, ויחד הם מגדלים את שלושת ילדיהם, יהונתן (19), נועה (17) ואריאל (11).

מדוע בחרת לעסוק בתחומים הללו?

"הכיוון הראשוני שלי היה כירורגיה כללית, כיוון שכל התחום הכירורגי עניין אותי. ידעתי שאני רוצה להיות כירורג, לעסוק בעבודה פיזית עם הידיים. התחום הפלסטי מאוד מצא חן בעיניי, וכשרציתי לבחור תחום יותר ספציפי, היה לי ברור שזה הכיוון. אף-אוזן-גרון הוא תחום המשלב מכלול בעיות רפואיות, לצד ניתוחים אסתטיים, בעיקר בפנים, שזה האזור הכי קריטי לניתוחים מסוג זה. אני מאוד מאמין במשפט 'נפש בריאה בגוף בריא'. איך שאדם נראה, כך הוא מרגיש, וזה מאוד מאפיין את התחום שבו בחרתי".

ספר על מקרה בלתי נשכח מחייך המקצועיים?

"בין השנים 2013-2018 הגיעו למרכז הרפואי כ-3,000 פצועים ממלחמת האזרחים בסוריה, והיו לי כמה מקרים בלתי נשכחים הקשורים לפצועים הללו. טיפולתי בשני פצועים סורים, שעברו סדרה של כעשרה ניתוחי שחזורים בפניהם במשך שנתיים. בכל התהליך הזה של הניתוחים ותקופת ההחלמה נוצרה בינינו ידידות עמוקה שלא אשכח.

"בריאות אינה יכולה להימדד בכסף ולכן מערכת הבריאות צריכה להיות גוף נפרד שאינו תלוי במשרד האוצר, כמו קק"ל למשל. זה עניין של החלטה. מערכת הבריאות אינה מוסד כלכלי, היא עולה כסף. זו מערכת הפסדית מלכתחילה, והשאלה היא איפה אתה מפסיד הכי פחות והיכן חשוב לתת יותר משאבים".

"מקרה אחד היה של פצוע סורי שהגיע אלינו מחוסר הכרה לאחר שכדור פגע בצווארו, קרע את כלי הדם הראשי ונתקע בעמוד השדרה. הוא הגיע במצב אנוש והובהל בדחיפות לחדר הניתוח. במהלך הניתוח הצלחנו, מנהל היחידה לכירורגית כלי דם, חברי הטוב, ד"ר יריב סלעית, ואני, לעצור את הדימום ולשחזר את כלי הדם בצווארו. בתום הניתוח הועבר הפצוע ליחידה לטיפול נמרץ כשהוא מורדם ומונשם. למחרת בבוקר, כשהגענו לבקר אותו, הוא התעורר ואמר לנו שלוש מילים שלא אשכח לעולם: 'למה הצלתם אותי?'.

"בהתחלה השאלה הזו הרגיזה אותנו, כי לא הבנו למה הוא כעס עלינו. ואז הוא הסביר, שלפני שדאע"ש ירו בו, הם הרגו לנגד עיניו את שני ילדיו, בני שלוש וחמש, ולכן הרגיש שאיבד את הטעם לחיות. באותו הרגע השתררה בחדר דממה ואז כולנו פרצנו בבכי בלתי נשלט. זה היה רגע שאקח איתי כל חיי".

אם לא היית רופא, במה היית עוסק?

"הייתי מכונאי אופנועים או מדריך גלישה. ייתכן גם שהייתי הופך למדריך כושר. אני מאוד מאמין בכך שרופא צריך לתת דוגמה אישית למטופליו בכך שהוא שומר על בריאותו התקינה ועושה ספורט".

מהם התחביבים העיקריים שלך?

"מגיל מאוד צעיר אני אוהב אופנועים ויוצא לטיולי אופנועים עם חברים. זה סוג של מחלה. מדובר בכלי התחבורה העיקרי שלי ומדי בוקר אני מגיע עם אופנוע מביתי בחיפה לעבודה בנהריה. בנוסף, אני חובב רכבי אספנות ועתיקות מסוגים שונים. בשוק הפשפשים מכירים אותי מצוין. אני גם מנגן על גיטרה מגיל עשר ובאופן כללי אפשר לומר שאני חולה על מוזיקה. אני לא מסוגל לנתח בלי מוזיקה, בעיקר שירי שנות ה-80".

מי המודל לחיקוי שלך?

"יש לי שניים כאלה. הראשון הוא אלברט איינשטיין, ולא רק בגלל ההישגים אליהם הגיע. איינשטיין אמר משפט מאוד יפה: 'אדם שלא טעה מימיו לא ניסה מעולם משהו חדש'. הוא כל הזמן ניסה להמציא את הגלגל מחדש. אימצתי את המשפט הזה שלו וכל יום אני מגיע לעבודה וחושב איך אני יכול לעשות אותו הדבר אבל קצת אחרת. למשל, בניתוחים אני מנסה למצוא שיטות חדשות שיעזרו לי להגיע לתוצאות טובות יותר ולא בהכרח על פי מה שלמדתי.

"האדם השני הוא שחקן הקולנוע קיאנו ריבס. מדובר במולטי-מיליונר שנוסע כל יום לעבודה באופנוע פשוט ולפעמים גם בסאבוויי ובאוטובוס. הוא אחד הכוכבים היחידים שאני מכיר שהצלחה לא עלתה לו לראש. תמיד עם רגליים על הקרקע, אוהב אדם ותורם כסף לנוזקים ולדברים היקרים לליבו, כמו שימור הטבע ובעלי חיים".

מה החזון שלך לעתיד?

"אם היו שואלים אותי לפני כמה שנים, הייתי אומר שאני רוצה להביא את המחלקה שלי לעצמאות מלאה. לשמחתי, הגענו כבר למצב הזה. יש לנו מחלקה מובילה ברמה הארצית בכל תחומי א"ג ובמיוחד בניתוחי ראש-צוואר. לגבי החזון, אני רוצה שברגע שהמתמחים שלי יסיימו את תקופת ההתמחות, הם יקבלו ממני 'בעיטה' החוצה כדי שייצאו להשתלמויות ויהפכו למנהלי מחלקות ויחידות בארץ ובעולם. הצלחה שלהם היא הצלחה שלי. אני לא רוצה אותם מתחתיי אלא שיתעלו מעליי".

מה היית משנה במערכת הבריאות?

"מערכת הבריאות כפופה למשרד האוצר, הם תלויים האחד בשני. בעיניי, זו בעיה, כיוון שבריאות אינה יכולה להימדד בכסף. בשנים האחרונות חלה הידרדרות בנושא הבריאות בישראל. יש פער עצום בין המשאבים הדלים של בתי החולים ובין הידע של הצוותים הרפואיים בישראל, שמובילים בכל התחומים גם בקנה מידה עולמי.

"לצערי, יש הזנחה של הרפואה בפריפריה, וזו בעצם הסיבה העיקרית שאני נמצא כאן, בנהריה. קיבלתי הצעות מאוד מפתות לעבור למרכז הארץ ולחול"ל, אבל אני מאמין בפריפריה ורואה בכך שליחות ממדרגה ראשונה. האוכלוסיה בצפון מאוד מיוחדת, יש כאן יותר אינטרקציה עם המטופל. מנתונים שונים עולה שרמת התחלואה בצפון הרבה יותר גבוהה מאשר במרכז הארץ. בפריפריה חיים חמש-שש שנים פחות מאשר באזור המרכז, והמצב הסוציאקונומי באזור שלנו הרבה יותר נמוך. יש קשר הדוק בין תחלואה לעוני, ובדברים האלה צריך לטפל.

"בנוסף, לאחרונה הודיע משרד האוצר על הפסקת מתן המענקים עבור רופאים שמגיעים לעבוד בבתי חולים בפריפריה. זה מעציב אותי מאוד. דבר נוסף שמפריע לי הוא הזנחת ציבור הקשישים על ידי מערכת הבריאות. זה חורה לי, כי כולנו נגיע לגיל הזה בסופו של דבר ואף אחד לא רוצה לקבל כזה יחס".

מה היית עושה כדי לשנות את המצב?

"הייתי רוצה שמערכת הבריאות תהיה גוף נפרד שאינו תלוי במשרד האוצר, כמו קק"ל למשל. זה עניין של החלטה. מערכת הבריאות אינה מוסד כלכלי, היא עולה כסף. זו מערכת הפסדית מלכתחילה, והשאלה היא איפה אתה מפסיד הכי פחות והיכן חשוב לתת יותר משאבים. בעיניי, רפואה מונעת וחינוך הציבור הם דברים חשובים מאוד שצריך להשקיע בהם יותר, כי אם אתה מחנך את הציבור לתזונה נכונה, להפסיק לעשן ולעשות ספורט, כולם מרוויחים מזה".